

—ΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

ΓΙΑΝΝ. ΣΑΡΑΝΤΙΔΗΣ

Δέ θά μιλήσω οὔτε γιά τὸ παίξιμο τῆς Μαρίκας, οὔτε γιά τοὺς ἀξιόλογους ἠθοποιούς της, οὔτε γιά τὸ σοβαρώτατα γραμμένο ἔργο τοῦ θεάτρου της (τὴν «Ἄυτοκράτειρα' Ελισάβετ»). Ἄλλη αὔρα κάνει σήμερα τὸν καλαμένιο τὸν αὐλό μου νά βγάλῃ καινούργιους χαρούμενους ἤχους, ὁ Γιαννούλης Σαραντίδης ὁ σκηνοθέτης.

Στὰ τελευταῖα χρόνια τὸ Θέατρο μας προσπάθησε νά δημιουργήσῃ τὴν ἀνανέωσή του μὲ τὴ σκηνοθετικὴ, τὴ διαφοροτικὴ ἀπὸ τὴν καθιερωμένη, πού ζοῦσε πιά ὡς παράδοση παρά ὡς ἐνέργεια. Χτύπησε τὰ ὅσα μᾶς ἄφησαν ὁ Χρηστομᾶνος καὶ ὁ Οἰκονόμου κυρίως μὲ τίς σκηνογραφίες τοῦ Κλώνη καὶ τοῦ Σπαχή στὴν «Ἐλευθέρα Σκηνή». Καί μ' ἓνα ρεπερτόριο διαλεγμένο μὲ περισσότερη προσοχή. Κατὰ τὰ ἄλλα τίποτα. Ἐμπειρισμός. Στιγμιαῖες ἐμπνεύσεις καὶ πάλι ἐμπειρισμός.

Ἦρθε τὸ Θέατρο τῆς ὁδοῦ Ἀγίου Κωνσταντίνου· ὁ ἐμπνευσμένος ἐκεῖνος ὁ Πολίτης μὲ τὴ μὀρφωση, μὲ τὴ φιλολογία, μὲ τὴ σοβαρότητα καὶ μὲ τὴν κακία στὸ βάθος. Αἰτία τῆς κακίας, ἢ φιλολογία καὶ ὁ ἐμπειρισμός.

Εὐτυχῶς πέρασε ὁ καιρὸς αὐτός. Ὁ Ροντήρης παρακολουθοῦσε σπουδῆς στὴν Εὐρώπη. Ὁ ἐμπειρισμὸς ἀποχτοῦσε ἀντίπαλο καὶ νεκροθάφτη. Δέν εἶναι τώρα ἢ στιγμὴ νά δοῦμε τί βαραίνει ὁ Ροντήρης. Εἶναι ὁμοῦς εἰδικευμένος. Δέν εἶναι ἐμπειρικός. Καὶ φτάνει.

Μά, νά καὶ ὁ Γιαν. Σαραντίδης. Τῆς δουλειᾶς. Σκηνοθέτης. Καλὸς ἢ κακός, ξέρει τί κάνει. Ἀνέβασε τὸ ἔργο μὲ τέτιον τρόπο, πού βλέπει κανεῖς τὴν σκηνοθετικὴ ἐπεξεργασία τοῦ κειμένου τόσο βαθιὰ δουλεμένη καὶ τόσο οὐσιαστικά, πού δέν ξανάγινε στὸ θέατρο τῆς Μαρίκας. Κάτω ἀπὸ τὸν βαρὺ πλοῦτο τῶν κουστουμιῶν, κάτω ἀπὸ τὰ

βαριά βελούδα τοῦ Θεάτρου μὲ τοὺς περισσότερους πολυελαίους, κυριαρχεῖ ἢ σκηνικὴ δουλειά, ὁ γόνιμος καὶ συνειδητὸς κόπος, πού δημιουργεῖ τὸ θεατρικὸ γεγονός. Ἡ ἐπίδραση τοῦ Σαραντίδη φαίνεται καὶ κάτω ἀπὸ τὸ παίξιμο τῆς ἀσύγκριτης τῆς Μαρίκας. Ἐνα νόημα, ἓνας νοῦς· κανένας αὐτοσχεδιασμός. Ποίηση, ρυθμός: Σκηνοθέτης!— καὶ τί δέν περιμένω ἀπὸ τὴ μαγικὴ αὐτὴ λέξη!—

Εἶναι ὁμοῦς ὁ Σαραντίδης ὁ σκηνοθέτης πού μᾶς χρειάζεται;— Ἴσως νά μὴ τὸν νοιάζει καὶ τὸν ἴδιο αὐτὸ τὸ ζήτημα. Θά ξαναγυρίσῃ στὸ Παρίσι του καὶ θά μᾶς ἀφήσῃ τὴν ἀνάμνηση ἑνὸς θεατρικοῦ δημιουργοῦ, πού χωρὶς νά ζαλιστῇ μὲ τὸ τί θά ποθοῦσε τὸ ρωμαϊκό, μᾶς ἔδωσε νά καταλάβουμε τί θά πεῖ ἐργασία, τοποθέτηση τῶν ἠθοποιῶν καὶ ρυθμός, πρὸ παντὸς ρυθμός.

Τώρα ἐγὼ θά λαχταροῦσα ἓνα σκηνοθέτη μὲ δυνάμεις ἠρωϊκές: Νά σκύψῃ στὶς ἀγωνίες τοῦ Ρωμαϊκοῦ, νά πάρῃ τοὺς νατουραλίστες τοὺς συγγραφεῖς μας, νά τοὺς μάθῃ νά γράφουν καὶ νά αἰσθάνονται. Ἄλλὰ μὲ θίασο σάν τῆς Μαρίκας, πού ἐκφράζει τὸ παρόν, αὐτὸ δὲ γίνεται. Προετοιμάζουν ὁμοῦς τὸ δρόμο οἱ Σαραντίδηδες. Τὸ δρόμο πού ὁ ἴδιος ὁ Σαραντίδης κάνει γιά τὸ Γαλλικὸ Θέατρο στὸ Παρίσι καὶ πού λαχταροῦμε κι' ἐμεῖς.

Παρακαλῶ τοὺς ἀγαθοὺς δαίμονας τοῦ Θεάτρου μας νά κρατήσουνε πολὺν καιρὸ κοντὰ μας τὸ Σαραντίδη. Πλάι μὲ τὴ νοικοκυρεμένη τὴ δουλειὰ τοῦ Βασιλικοῦ Θεάτρου, τὸ κοινὸ μας ἀνεβαίνει καὶ ἂν καταλάβῃ καμιὰ φορὰ πὼς ὑπάρχουν βαθιοὶ ντόπιοι καῦμοί, πού περιμένουν νά βροῦν τὴν ἐκφρασὴ τους μ' ἓνα καινούργιο τρόπο— σ' αὐτὴ τὴ δημιουργικὴ δουλειὰ οἱ παραστάσεις τοῦ Σαραντίδη θά ἔχουν βοηθήσει πολὺ.

Καὶ ὁ Θεὸς νά βοηθήσῃ καὶ τὴ μεγάλη προσωπικότητα τῆς Μαρίκας νά εἶναι ἀπαλὴ γιά τὸ νέο τῆς σκηνοθέτη. Γιατί ὁ Σαραντίδης εἶναι ὁ πρῶτος σκηνοθέτης τοῦ Θεάτρου τῆς ὕστερ' ἀπὸ τὸ Θωμᾶ Οἰκονόμου. Καὶ ἢ ἐμπνευσμένη ἐπιστήμη (αὐτὸ βέβαια εἶναι ἢ σκηνοθετικὴ) καὶ

σταθερὴ στὸ παρόν ὅταν μένη, εἶναι χρήσιμη.

Θά μπορούσε καὶ ὁ Σαραντίδης νά μᾶς ἐκπλήξῃ. Ἄλλὰ δέν τὸ ἔκανε. Φέρθηκε πολὺ σεμνὰ στὸ κοινὸ μας καί τοῦ ἔδωσε ἐκεῖνο πού θά μπορούσε ἄρτια νά τοῦ παρουσιάσῃ μέσα στοὺς ἀντικειμενικοὺς ὅρους πού τοῦ βρεθήκανε μέσα στὸ κατάφωτο θέατρο τῆς ὁδοῦ Πανεπιστημίου.

ΓΙΑΝ. ΣΙΔΕΡΗΣ